

Briselē, 20.12.2017.
COM(2017) 813 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Pašreizējais stāvoklis un iespējamā turpmākā rīcība situācijā, kad atsevišķas trešās valstis neievēro savstarpības principu vīzu politikas jomā, un Padomes Regulas (EK) Nr. 539/2001 1. panta 4. punktā paredzētā savstarpības mehānisma efektivitātes novērtējums

I. IEVADS

Komisija 2016. gada 12. aprīlī sniedza paziņojumu par pašreizējo stāvokli un iespējamo turpmāko rīcību situācijā, kad atsevišķas trešās valstis neievēro savstarpības principu vīzu politikas jomā¹. Minētajā paziņojumā bija norādīts, ka ar Komisijas aktīvu atbalstu ir atrisināta lielākā daļa savstarpības principa neievērošanas gadījumu, kas paziņoti attiecībā uz astoņām trešām valstīm. Tomēr paziņojumā bija atgādināts, ka gadījumā, ja attiecīgā trešā valsts nav atcēlusi vīzas prasību līdz 2016. gada 12. aprīlim, Komisijai saskaņā ar Padomes 2001. gada 15. marta Regulu (EK) Nr. 539/2001, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1289/2013², jāpieņem deleģētais akts, ar kuru attiecīgās trešās valsts valstspiederīgajiem uz 12 mēnešiem aptur vīzu režīma atcelšanu. Regulā arī noteikts, ka Komisija ņem vērā, kādas sekas ES un tās dalībvalstu ārējām attiecībām rada vīzu režīma atcelšanas apturēšana. Komisija 2016. gada aprīļa paziņojumā novērtēja vīzu režīma atcelšanas apturēšanas sekas un ietekmi uz ES pilsoņiem un uzņēmumiem, kā arī uz attiecīgo trešo valstu valstspiederīgajiem, un aicināja Eiropas Parlamentu un Padomi apspriesties par piemērotāko turpmāko rīcību.

Komisija 2016. gada jūlijā³ un decembrī⁴ un 2017. gada maijā⁵ sniedza trīs turpmākus paziņojumus. Paziņojumā, kas tika pieņemts 2017. gada maijā, Komisija ne vien ziņoja par panākto progresu, bet arī definēja savu nostāju saskaņā ar Eiropas Parlamenta 2017. gada 2. marta rezolūciju par Komisijas pienākumiem attiecībā uz vīzu savstarpējību saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 539/2001 1. panta 4. punktu, kurā Komisija, pamatojoties uz LESD 265. pantu, tika aicināta pieņemt prasīto deleģēto aktu vēlākais divos mēnešos no rezolūcijas pieņemšanas dienas⁶. Minētajā paziņojumā Komisija norādīja, ka, jo īpaši ņemot vērā iepriekšējos 12 mēnešos panākto progresu un notiekošo darbu, pašlaik būtu nelietderīgi pieņemt deleģētu aktu, ar ko uz laiku aptur atbrīvojumu no vīzas prasības Kanādas un ASV valstspiederīgajiem, un tas nepalīdzētu sasniegt mērķi, proti, bezvīzu režīmu visiem ES pilsoņiem. Vienlaikus Komisija apņēmas arī turpmāk cieši sadarboties ar Eiropas Parlamentu un Padomi, Kanādu un ASV, kā arī ar attiecīgajām dalībvalstīm, lai paātrinātu progresu ceļā uz pilnīgu vīzu savstarpējību, un līdz 2017. gada decembra beigām ziņot par situācijas attīstību.

Šajā paziņojumā ir novērtēts progress, kas diskusijās ar Kanādu un ASV šajā jomā panākts kopš 2017. gada maija, un paziņots, ka pašlaik ir panākta pilnīga vīzu savstarpējība ar Kanādu.

Šā paziņojuma IV nodaļā turklāt ir sniegts Komisijas novērtējums par regulas 1.b pantā minētā savstarpības mehānisma efektivitāti un informācija par regulas 4.b panta 2. punktā paredzēto pilnvaru deleģēšanu.

¹ COM(2016) 221 final, 2016. gada 12. aprīlis.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1289/2013 (2013. gada 11. decembris), ar kuru groza Padomes 2001. gada 15. marta Regulu (EK) Nr. 539/2001, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas, OV L 347, 20.12.2013., 74. lpp.

³ COM(2016) 481 final, 2016. gada 12. jūlijs.

⁴ COM(2016) 816 final, 2016. gada 21. decembris.

⁵ COM(2017) 227 final, 2017. gada 2. maijs.

⁶ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0060+0+DOC+XML+V0/LV>

II. NOSTĀJAS, KAS PIENĒMTAS, REAGĒJOT UZ JAUNĀKO PAZIŅOJUMU

Rīkojoties saskaņā ar pieņemto rezolūciju, Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja 2017. gada 2. jūnijā nosūtīja vēstuli Eiropas Parlamenta Juridiskajai komitejai par iespējamu prasības celšanu Tiesā pret Komisiju sakarā ar bezdarbību saistībā ar tās pienākumiem vīzu savstarpējības jomā. Juridiskā komiteja 2017. gada 12. jūlijā ieteica necelt Tiesā prasību pret Komisiju sakarā ar bezdarbību, norādot, ka tā 2018. gada sākumā vēlreiz izskatīs šo jautājumu.

Kā ziņots iepriekš, arī iepriekšējos septiņos mēnešos Padome nav apspriedusi šo jautājumu.

III. SITUĀCIJAS ATTĪSTĪBA

a. Kanāda (*paziņojušas Bulgārija un Rumānija*)

Attiecībā uz Kanādu 2017. gada maija paziņojumā jau tika ziņots par ievērojamu progresu. Komisija atzinīgi vērtēja faktu, ka Kanāda 2017. gada 1. maijā atcēla vīzas prasību Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem, kas pēdējo 10 gadu laikā ir saņēmuši Kanādas pagaidu uzturēšanās vīzu vai kam ir derīga ASV neimigrācijas vīza.

Komisija atzinīgi vērtē faktu, ka Kanāda no 2017. gada 1. decembra piešķir bezvīzu režīmu visiem Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem. Līdz ar to ir panākta pilnīga vīzu savstarpējība ar Kanādu. Šis rezultāts ir sasniegts, pateicoties plašiem politiska un tehniska līmeņa kontaktiem starp Komisiju, Kanādu un Bulgārijas un Rumānijas valdību, kā arī šo valstu pilsoņiem adresētai informācijas kampaņai un konsultācijām ar abu dalībvalstu lielākajām ceļojumu aģentūrām un aviokompānijām.

Saskaņā ar stratēģiskās partnerības nolīgumu ar Kanādu izveidotās ES un Kanādas apvienotās ministru komitejas pirmajā sanāksmē, kas notika 2017. gada 4. decembrī Briselē, abas puses atzinīgi novērtēja pilnīgu vīzu atcelšanu visiem ES pilsoņiem, norādot, ka tas veicinās iedzīvotāju mobilitāti un vēl vairāk stiprinās kultūras, politiskās un ekonomiskās saites starp ES un Kanādu⁷.

b. Amerikas Savienotās Valstis (*paziņojušas Bulgārija, Horvātija, Kipra, Polija un Rumānija*)

Komisija 2017. gada maija paziņojumā ziņoja, ka ir pastiprināti politiska un tehniska līmeņa kontakti un ASV sarunu partneri ir piekrituši sākt uz rezultātiem orientētu procesu, lai piecas dalībvalstis uzņemtu vīzu režīma atcelšanas programmā. Attiecīgās piecas dalībvalstis arī apņēmas ciešā sadarbībā ar Komisiju un ASV kopīgi strādāt konstruktīvā un pozitīvā garā, lai pēc iespējas drīz panāktu pilnīgu vīzu savstarpējību, tostarp meklētu savstarpēji pieņemamus pagaidu risinājumus. Tika izveidots pārskats par prasībām, kas piecām dalībvalstīm vēl jāizpilda.

ES un ASV tieslietu un iekšlietu ministru sanāksmē, kas notika 2017. gada jūnijā, komisārs Dimitris Avramopuls un ASV Iekšzemes drošības departamenta sekretāra vietniece Ileina K. Djūka (*Elaine C. Duke*) nāca klajā ar **kopīgu paziņojumu**⁸ par virzību uz pilnīgu vīzu savstarpējību starp ES un ASV. Kopīgajā paziņojumā bija apstiprinātas saistības, piemēram, apņemšanās saglabāt un paplašināt bezvīzu režīmu starp ES un ASV un pastiprināt centienus,

⁷ <http://www2.consilium.europa.eu/media/32024/20171204-joint-statement.pdf>

⁸ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-17-1671_en.htm

lai uzlabotu sadarbību ar mērķi palīdzēt Bulgārijai, Horvātijai, Kiprai, Polijai un Rumānijai ātrāk izpildīt vīzu režīma atcelšanas programmas prasības.

Komisija saskaņā ar kopīgo paziņojumu ir turpinājusi izmantot visas iespējas, lai atkārtoti uzsvērtu, cik svarīgi ir paātrināt progresu ceļā uz pilnīgu vīzu savstarpējību starp ES un ASV.

Komisārs Dimitris Avramopuls, 2017. gada augustā tiekoties ar ASV Valsts departamenta terorisma apkarošanas koordinātoru Nātanu E. Seilu (*Nathan A. Sales*), atgādināja, ka ES šis jautājums ir nozīmīgs.

Nesenākā tehniskā **trīspusējā sanāksme** par vīzu savstarpējību ar ASV un attiecīgajām piecām dalībvalstīm notika 2017. gada 11. septembrī. Tās dalībnieki novērtēja stāvokli attiecībā uz vīzu režīma atcelšanas programmas atlikušajām prasībām, piemēram, vīzu atteikumu rādītāju, kas ir galvenais šķērslis četrām dalībvalstīm, galvenos atteikumu iemeslus, situāciju attiecībā uz jauniešu iesniegtiem vīzas pieteikumiem un iespējas rīkot informatīvas kampaņas, lai samazinātu atteikumu rādītāju.

ASV informēja arī par progresu, kas panākts, ieviešot izceļošanas ar gaisa transportu kontroles sistēmu, ar kuru saskaņā ar ASV Imigrācijas un pilsonības likumu⁹ pēc tās ieviešanas būs iespējams pārliecināties par vismaz 97 % ārzemju ceļotāju izceļošanu. Šīs sistēmas izveide dotu Iekšzemes drošības departamenta sekretāram rīcības brīvību piemērot izņēmumus no prasības par 3 % vīzu atteikumu rādītāju un iespēju ieteikt vīzu režīma atcelšanas programmā uzņemt valstis, kuru atteikumu rādītājs nepārsniedz 10 %, ja tās ir izpildījušas visas ar drošību saistītās prasības un šo valstu drošības risku mazināšanas pasākumu kopums nodrošina, ka to dalība vīzu režīma atcelšanas programmā neapdraud ASV intereses drošības un migrācijas jomā. Trīspusējā sanāksmē un ES un ASV tieslietu un iekšlietu augstākā līmeņa amatpersonu sanāksmē, kas notika 2017. gada 20. un 21. septembrī Tallinā, tika novērtēta situācijas attīstība, atzīstot tehniskā līmenī panākto progresu.

Turklāt Komisijas tehniskā delegācija no 25. līdz 29. septembrim apmeklēja Bulgāriju, Rumāniju, Kipru, Poliju un Horvātiju, lai apspriestos par stāvokli saistībā ar neizpildītajām vīzu režīma atcelšanas programmas prasībām. Komisija minētajām piecām dalībvalstīm piedāvāja palīdzību, lai tās varētu turpināt darbu pie atlikušo prasību izpildes, tostarp ieteica veidus, kā pazemināt vīzu atteikumu rādītāju. Šajā sakarībā Komisija ierosināja mērķtiecīgas informatīvas kampaņas pilsoņiem, kas ceļo uz ASV, finansēt no ES Iekšējās drošības fonda valsts programmu līdzekļiem. Lai sīkāk izpētītu šādu kampaņu rīkošanas iespējas, Komisija 25. oktobrī organizēja papildu videokonferenci ar mērķi sniegt plašāku informāciju par finansēšanas iespējām un apmainīties ar informāciju un paraugpraksi par informatīvām kampaņām, ko dalībvalstis rīkojušas iepriekš. Dažas no attiecīgajām dalībvalstīm pašlaik apsver iespēju šajā nolūkā izmantot savas valsts programmas. Komisija ir gatava vajadzības gadījumā sniegt dalībvalstīm turpmāku palīdzību.

Vīzu savstarpējība tika apspriesta ES un ASV tieslietu un iekšlietu ministru sanāksmē, kas notika 17. novembrī Vašingtonā. Ministru sanāksmē abas puses atzina, ka ir panākts progress uz sadarbību vērstajās diskusijās, lai ieviestu savstarpēju un drošu bezvīzu režīmu saskaņā ar to attiecīgo tiesisko regulējumu, un aņņēmās arī turpmāk piedalīties šajā procesā¹⁰.

⁹ <https://www.uscis.gov/ilink/docView/SLB/HTML/SLB/0-0-0-1/0-0-0-29/0-0-0-4391.html>

¹⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-17-4735_en.htm

Kā norādīts iepriekšējos paziņojumos, attiecībā uz atlikušajām vīzu režīma atcelšanas programmas prasībām vīzu atteikumu rādītājs¹¹ un nolīguma par smagas noziedzības novēršanu un apkarošanu¹² īstenošana joprojām ir divas galvenās ASV prasības, kas jāizpilda, pirms var notikt pāreja uz procesa nākamo posmu, kurā Valsts departaments izvirza valsti dalībai vīzu režīma atcelšanas programmā un iestādes veic rūpīgu drošības novērtējumu. Pēdējos septiņos mēnešos Kipra un Rumānija ir panākušas ievērojamu progresu attiecībā uz Interpola informēšanu par pazaudētiem un nozagtiem ceļošanas dokumentiem. Rumānijas parlaments turklāt ir ratificējis nolīgumu par smagas noziedzības novēršanu un apkarošanu, kas tagad jāratificē ASV. Bulgārija, Horvātija un Kipra ir apņēmušās pilnībā īstenot savus attiecīgos nolīgumus par smagas noziedzības novēršanu un apkarošanu. Attiecīgās dalībvalstis veido kontaktus, lai saistībā ar šo jautājumu veiktu turpmākus pasākumus.

Turpmākajos mēnešos Komisija ciešā sadarbībā ar attiecīgajām piecām dalībvalstīm turpinās uzturēt ciešus kontaktus ar ASV visos līmeņos. Ciešāka sadarbība starp attiecīgajām piecām dalībvalstīm un ASV tiek īstenota, veicot vajadzīgos pasākumus, lai risinātu tādus iepriekšējās trīspusējās sanāksmēs apzinātus problēmjautājumus kā ziņošana Interpolam par pazaudētiem un nozagtiem ceļošanas dokumentiem, divpusēji nolīgumi par informācijas apmaiņu ar ASV, aktīvs darbs saistībā ar vīzu atteikumu rādītāja prasības izpildi, tostarp informatīvu kampaņu rīkošana, un šajā sadarbībā ir vērojams progress. Komisija aicinās ASV partnerus paātrināt procesu, ieviešot izceļošanas ar gaisa transportu kontroles sistēmu, un ir gatava dalīties ar ES pieredzi par jaunām tehnoloģijām un sistēmām, kas pašlaik tiek izstrādātas un ieviestas pie tās ārējām robežām (piemēram, automatizēti robežkontroles vārti, topošā ieceļošanas/izceļošanas sistēma, *ETIAS*).

Regulārās augsta līmeņa sanāksmes (piemēram, tieslietu un iekšlietu augstākā līmeņa amatpersonu sanāksme, kas notiks 2018. gada 27. un 28. februārī, un 2018. maijā paredzētā ES un ASV tieslietu un iekšlietu ministru sanāksme) un tehniskās sanāksmes, piemēram, nākamā trīspusējā sanāksme, kas ielānota 2018. gada pirmajā pusē, nodrošinās iespēju vēl vairāk paātrināt progresu.

IV. SAVSTARPĪBAS MEHĀNISMA EFEKTIVITĀTES NOVĒRTĒJUMS

Saskaņā ar regulas 1.b pantu Komisijai līdz 2018. gada 10. janvārim jāiesniedz ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, kurā tā novērtē savstarpības mehānisma efektivitāti, un vajadzības gadījumā jāiesniedz tiesību akta priekšlikums par regulas grozīšanu.

Regula (ES) Nr. 539/2001 tika pārskatīta 2013. gadā, ievērojot dalībvalstu un Eiropas Parlamenta aicinājumus ieviest efektīvāku vīzu savstarpības mehānismu¹³, kas nodrošinātu solidaritāti dalībvalstu starpā un iespēju pieņemt stingrākus pasākumus pret trešām valstīm, kuras neīsteno pilnīgu vīzu savstarpējību. Pārskatītajā mehānismā paredzēts, ka dalībvalstīm jāziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai par pastāvošiem un jauniem gadījumiem, kad trešās valstis neievēro savstarpības principu. Uzreiz pēc dalībvalstu paziņojumu

¹¹ ASV Valsts departaments 2017. gada novembrī publicēja vīzu atteikuma statistiku par 2016. fiskālo gadu. Bulgārija: 14,97 %, Horvātija: 5,1 %, Kipra: 1,69 %, Polija: 5,92 %, Rumānija: 11,76 %.

¹² Nolīgums par ciešāku sadarbību tiesībsardzības jautājumos, lai novērstu un apkarotu smagu noziedzību.

¹³ Saskaņā ar iepriekšējo mehānismu, kas stājās spēkā 2005. gadā, Komisijai, saņemot dalībvalstu paziņojumus par savstarpības principa neievērošanas gadījumiem, bija dota iespēja iesniegt priekšlikumu, lai uz laiku atjaunotu vīzas prasību attiecīgās trešās valsts valstspiederīgajiem.

publicēšanas Komisijai, apspriežoties ar attiecīgo dalībvalsti, jāveic pasākumi ar attiecīgo trešo valsti, jo īpaši politikas, ekonomikas un tirdzniecības jomā, lai atjaunotu vai ieviestu bezvīzu režīmu.

Komisijai vēlākais sešus mēnešus pēc paziņojumu publicēšanas un turpmāk ar regulāriem intervāliem, kas nepārsniedz sešus mēnešus, jāpieņem īstenošanas akts, ar kuru uz laiku līdz sešiem mēnešiem aptur vīzu režīma atcelšanu attiecīgās trešās valsts konkrētām pilsoņu kategorijām, vai jāiesniedz Regulas (ES) Nr. 539/2001 4.a panta 1. punktā minētajai komitejai ziņojums, kurā izvērtēta situācija un norādīti iemesli, kāpēc tā nolēmusi neapturēt atbrīvojumu no vīzas prasības. Komisijai, apsverot turpmākus pasākumus, jāņem vērā, kādi rezultāti ir attiecīgo dalībvalstu veiktajiem pasākumiem, lai panāktu bezvīzu režīmu ar attiecīgo trešo valsti, un pasākumi, ko Komisija, konsultējoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, ir veikusi ar konkrētās trešās valsts iestādēm. Regulā arī noteikts, ka Komisijai jāņem vērā, kādas sekas Savienības un tās dalībvalstu ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti rada vīzu režīma atcelšanas apturēšana.

Mehānisma otrajā posmā, ja trešā valsts 24 mēnešus pēc paziņojuma publicēšanas dienas (šajā gadījumā līdz 2016. gada 12. aprīlim) nav atcēlusi vīzas prasību, Komisijai jāpieņem deleģētais akts, ar kuru uz 12 mēnešiem aptur vīzu režīma atcelšanu šīs trešās valsts valstspiederīgajiem (regulas 1. panta 4. punkta f) apakšpunkts).

Komisija 2014. gadā saņēma **paziņojumus** par savstarpības principa neievērošanas gadījumiem no **piecām dalībvalstīm — Bulgārijas, Horvātijas, Kipras, Polijas un Rumānijas**. Šie paziņojumi attiecās uz **Kanādu, Amerikas Savienotajām Valstīm, Austrāliju, Bruneju un Japānu**¹⁴.

Kopš tā laika **Austrālija** 2014. gada oktobrī ir atcēlusi lidostas tranzītvīzas prasību Bulgārijas pilsoņiem un 2015. gada jūnijā Horvātijas un Rumānijas pilsoņiem. Tas nozīmē, ka ir panākta pilnīga vīzu savstarpējība ar Austrāliju. **Bruneja** (paziņojusi Horvātija) ir ieviesusi atbrīvojumu no vīzas prasības Horvātijas pilsoņiem un sākusi piešķirt 90 dienu ilgu bezvīzu uzturēšanos Lihtenšteinas pilsoņiem, par ko oficiāli tika paziņots 2016. gada 13. aprīlī. **Japāna** (paziņojusi Rumānija) 2015. gada 17. decembrī informēja Rumāniju, ka bezvīzu režīms Rumānijas pilsoņiem, tostarp pagaidu pasu turētājiem, ir pagarināts līdz 2018. gada 31. decembrim. Tas nozīmē, ka līdz 2018. gada 31. decembrim ir nodrošināta pilnīga vīzu savstarpējība ar Japānu. **Kanāda**, kā jau minēts šā paziņojuma III punktā, no 2017. gada 1. decembra ir piešķīrusi bezvīzu režīmu visiem Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem. Tas nozīmē, ka ir panākta pilnīga vīzu savstarpējība arī ar Kanādu.

Novērtējums

Mehānisma efektivitāte

Pēdējos divarpus gados savstarpības principa neievērošanas gadījumu skaits ir ievērojami samazināts, un ES bezvīzu režīma sarakstā ASV pašlaik ir vienīgā trešā valsts, kas nepiešķir bezvīzu režīmu visu dalībvalstu pilsoņiem. Tāpēc var uzskatīt, ka **ar Regulu (ES) Nr. 1289/2013 izveidotais vīzu savstarpības mehānisms kopumā ir bijis efektīvs**. Pašreizējā mehānismā ir noteikti institucionāli termiņi un paredzēti konkrēti pasākumi, lai reaģētu uz savstarpības principa neievērošanas gadījumiem, tostarp koordinēti

¹⁴ Sīkāku informāciju sk. pirmā savstarpības ziņojuma I.b. punktā, C(2004)7218 final.

panāktu progresu attiecībā uz trešām valstīm, skaidri un pārredzami norādot pakāpeniskos pasākumus, kas ietver atbrīvojumu no vīzas prasības apturēšanu uz laiku.

Šā mehānisma pastāvēšanai ir preventīva ietekme gadījumos, kad kāda trešā valsts apsver iespēju (no jauna) piemērot vīzas prasību vienas vai vairāku dalībvalstu pilsoņiem. Komisija uzskata, ka šis mehānisms zināmā mērā ir rosinājis trešās valstis atcelt pastāvošās vīzas prasības.

Katrā ziņā šā mehānisma pastāvēšana liecina par solidaritāti dalībvalstu starpā un, ņemot vērā iepriekšējos divarpus gadus panākto progresu, var secināt, ka mehānisms ir palīdzējis panākt progresu virzībā uz pilnīgu vīzu savstarpējību ar trešām valstīm.

Trešo valstu atbrīvojuma no vīzas prasības apturēšana uz laiku

Atbrīvojuma no vīzas prasības apturēšana uz laiku attiecībā uz trešām valstīm, kas nepiemēro vīzu savstarpējību, ir viens no vīzu savstarpības mehānisma pamatelementiem, tomēr attiecīgās dalībvalstis to nekad nav pieprasījušas (pat ne ierobežotā apmērā attiecībā uz dažām ceļotāju kategorijām). Attiecībā uz šādām situācijām regulā ir arī noteikts, ka Komisija ņem vērā sekas, ko apturēšana rada ES un tās dalībvalstu ārējām attiecībām. Komisija 2016. gada aprīļa paziņojumā novērtēja vīzu režīma atcelšanas apturēšanas sekas valstīs, uz kurām attiecas pašreizējais vīzu savstarpības mehānisms, un ietekmi uz ES pilsoņiem un uzņēmumiem, kā arī uz attiecīgo trešo valstu valstspiederīgajiem. Komisija 2016. gada aprīļa paziņojumā un turpmākajos trīs paziņojumos, kas tika sniegti 2016. gada jūlijā un decembrī un 2017. gada maijā, norādīja, ka, jo īpaši ņemot vērā panākto progresu un notiekošo darbu ar konkrētām trešām valstīm un attiecīgajām dalībvalstīm, būtu nelietderīgi uz laiku apturēt atbrīvojumu no vīzas prasības attiecībā uz konkrētām trešām valstīm, kas nepiemēro vīzu savstarpējību, un tas nepalīdzētu sasniegt mērķi, proti, bezvīzu režīmu visiem ES pilsoņiem. Komisija arī aicināja Eiropas Parlamentu un Padomi apspriesties par piemērotāko turpmāko rīcību.

Procesuālās nepilnības

Procesuālas nepilnības ir konstatētas vīzu savstarpības mehānisma darbības divos aspektos. Pirmkārt, mehānisma pirmajā posmā paredzētais sešu mēnešu intervāls, kurā Komisijai jāiesniedz ziņojums, ir pārāk īss, ņemot vērā to, ka savstarpības principa neievērošanas gadījumus var atrisināt politiskā līmenī, tomēr var būt vajadzīgs ilgāks laiks, lai bezvīzu režīmu ieviestu praksē. Otrkārt, maksimālais 90 dienu termiņš vīzas prasības ieviešanai varētu būt pārāk īss, jo īpaši dažu trešo valstu gadījumā (piemēram, tas nešķiet pietiekams, lai *praksē* varētu no jauna ieviest vīzas prasību ASV pilsoņiem).

Visbeidzot, ņemot vērā, ka, neraugoties uz iepriekš minētajām nepilnībām, pašreizējais vīzu savstarpības mehānisms pēdējos divarpus gadus ir palīdzējis atrisināt lielāko daļu vīzu savstarpības principa neievērošanas gadījumu, Komisija pašlaik neapsver iespēju pieņemt tiesību akta priekšlikumu par mehānisma pārskatīšanu.

Pilnvaru deleģēšanas izmantošana

Saskaņā ar regulas 4.b pantu pilnvaras pieņemt 1. panta 4. punkta f) apakšpunktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2014. gada 9. janvāra, un Komisija sagatavo *ziņojumu* par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Komisija ar šo paziņo, ka nav izmantojusi šīs pilnvaras.

V. SECINĀJUMI UN TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Komisija joprojām ir apņēmbas pilna prioritārā kārtā panākt pilnīgu vīzu savstarpējību visām dalībvalstīm.

Komisija atzinīgi vērtē faktu, ka **Kanāda** saskaņā ar agrākajām saistībām 2017. gada 1. decembrī atcēla vīzas prasību *visiem* Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem. **Līdz ar to ir panākta pilnīga vīzu savstarpējība ar Kanādu.**

Komisija turpinās aicināt ASV saskaņā ar 2017. gada jūnijā pieņemto kopīgo paziņojumu vēl ciešāk sadarboties ar attiecīgajām piecām dalībvalstīm un Komisiju, lai paātrinātu progresu virzībā uz pilnīgu vīzu savstarpējību. **Tam būtu jāveicina aktīvāka un konkrēta visu dalībnieku rīcība.**

Ņemot vērā, ka ir panākta pilnīga vīzu savstarpējība ar Kanādu un turpinās darbs ar ASV, Komisija pašlaik nemaina savu nostāju un uzskata, ka sadarbība un kopīga diplomātiskā darbība joprojām ir piemērotākā turpmākā rīcība. Komisija arī joprojām uzskata, ka **pašlaik būtu nelietderīgi pieņemt deleģētu aktu, ar ko uz laiku aptur vīzu režīma atcelšanu ASV pilsoņiem**, un tas nepalīdzētu sasniegt mērķi, proti, bezvīzu režīmu ar ASV visiem ES pilsoņiem. Šo nostāju var pārskatīt, ņemot vērā situācijas attīstību.

Attiecībā uz Komisijas veikto **savstarpības mehānisma efektivitātes** novērtējumu Komisija atzīst, ka kopš pārskatītā mehānisma pieņemšanas ir panākts **progress**. Lai gan šo progresu nevar attiecināt vienīgi uz mehānismu, ar to ir izveidots instruments, kas savstarpības principa neievērošanas gadījumos ļauj īstenot kolektīvu un koordinētu ES rīcību, un var uzskatīt, ka tas ir izrādījies noderīgs attiecībā uz dažām trešām valstīm. Komisija pašlaik neapsver iespēju iesniegt tiesību akta priekšlikumu par mehānisma pārskatīšanu.

Komisija joprojām ir apņēmbas pilna cieši sadarboties ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lemjot par turpmāko rīcību. Par situācijas turpmāko attīstību tā ziņos Eiropas Parlamentam un Padomei vēlākais līdz 2018. gada rudenim.